

Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa eli I&O -kärkihanke

Yritykset, palveluntuottajat, järjestöt ja seurakunnat, jotka olette kiinnostuneet yhteistyöstä I&O kärkihankkeen Keski-Suomen hakukonsortiossa

Sote ja maakunta -uudistuksen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantomallin ja organisaation valmistelusta vastaava Palvelutuotantotyöryhmä on kokouksessaan 19.5.2016 sopinut, että Keski-Suomen osalta I&O –kärkihankkeen rahoitushakua valmistellaan Keski-Suomen SOTE 2020- hankkeen toimesta.

Tavoitteena on hakea **Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa** kärkihankkeen valtionosuusavustusta Keski-Suomen koko maakunnan laajuisen **TOIMIVA KOTIHOITO** mallinnuksen mukaiseen hankkeeseen mahdollisimman monitoimijaisena hakukonsortiona, jossa ovat mukana Keski-Suomen kuntien ja kuntayhtymien lisäksi yrityksiä, palveluntuottajia, oppilaitoksia, kehittämisorganisaatioita, seurakuntia ja järjestöjä.

Hakukonsortiossa hankkeen hakijoilta edellytetään omavastuuosuutta, joka kunnille ja kuntayhtymille on 20-30% ja yrityksille vähintään 40%. Omavastuuosuutena hyväksytään myös hakijaorganisaatioiden henkilöstön oma työ. (s.2)

Pyydämme teiltä lyhyitä kirjallisia kuvauksia:

1. Millä tavoin voisitte edistää Toimivan kotihoito mallinnuksen ja alustavan Keski-Suomen hankekuvauksen mukaisia tavoitteita
2. Minkä suuruiseen omavastuuseen olette valmiita (euroa tai työtuntia) huomioiden, että kärkihankkeen valtionosuus yrityksille ja järjestöille on max 60%

Kuvaukset pyydetään toimittamaan sähköpostitse osoitteeseen tuija.koivisto@jkl.fi . Voitte lähettää tähän osoitteeseen myös kysymyksiä, joihin vastataan 18.7.2016 jälkeen.

Järjestämme 3.8.2016 klo 13-16 kaupunginkirjaston Minnansalissa keskustelutilaisuuden I&O kärkihankkeen Keski-Suomen kotihoidon kehittämishankesuunnitelmasta. Pyydämme teitä ilmoittautumaan tilaisuuteen oheisen linkin kautta https://www.lyyti.in/IO_Hakukonsortiokutsu_4468

Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke, psta

Tuija Koivisto
Hanketyöntekijä

Hallituksen **I&O** eli **Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa** -kärkihanke tähtää iäkkäiden ikäihmisten palvelujärjestelmän uudistamiseen. Uudistuksen tavoitteena on turvata iäkkäille sekä omais- ja perhehoitajille nykyistä yhdenvertaisemmat, paremmin koordinoitujen ja kustannusten kasvua hillitsevät palvelut. Hankkeen toimeenpanon läpileikkaavina ajureina ovat iäkkäiden osallisuuden lisääminen, digitalisaation potentiaalinen hyödyntäminen, tiedolla johtaminen sekä poikkihallinnollinen yhdessä tekeminen. Kärkihankkeessa korostetaan hyvien käytäntöjen ja toimintamallien levittämistä, toimintamallien käytännön juurruttamista sekä tulosten arviointia.

Hankesuunnitelma löytyy linkistä

http://stm.fi/documents/1271139/1957330/IO_Hankesuunnitelma.pdf/644a357d-bee9-4682-83f4-c7e2020d74d4

I&O kärkihankkeessa on varattu hankerahaa yhteensä noin 19m€, jolla toteutetaan vähintään **maakunnan tasoisia kokeiluja**, joiden tavoitteena on ensisijaisesti juurruttaa hyviä käytäntöjä.

Kokeilujen hakukriteerit ovat:

1. **Relevanssikriteeri:** kokeilu tai toiminnan käynnistäminen kohdentuu selkeästi hakujulistuksessa määritellylle alueelle
2. **Kokokriteeri:** kokeilu tai toiminnan käynnistäminen tapahtuu riittävän suurella alueella vähintään yhdenmaakunnan kaikki tai useimmat kunnat osallistuvat
3. **Monitoimijaisuuskriteeri:** alueella kokeilua toteuttavat yhteistyössä kunnat/kuntayhtymät, järjestöt, yritykset, seurakunnat tai muut toimijat

Valtionavustuksen* osuus hakijoille:

1. Kunnat, kuntayhtymät, KELA 70–80 %
2. Yksityiset yritykset ja palveluntuottajat sekä järjestöt, enintään 60 %.
3. Hakukonsortion vastuullinen hakija voi olla myös muu kuin kunta.
4. Hakuun osallistuvan omarahoitusosuutena hyväksytään myös hakijoiden henkilöstön oma työ.

*Valtionavustukset tarkentuvat, kun kärkihankkeita koskeva asetus on vahvistettu.

Hakuaikataulu:

1. Ajalla 10.5.–31.8.2016 hakijat työstävät omia hankesuunnitelmiaan
2. Hakijoille järjestetään tuki- ja verkostoitumisseminaarit 16.5. ja 30.5.; esitykset verkossa <http://stm.fi/koti-ja-omaishoito/rahoitushaku>
3. Hakuaika päättyy 31.8.2016 klo 16:15.
4. 1.9.2016–30.9.2016 STM tekee päätökset
5. 1.10.2016 Kokeilut maakunnissa alkavat

I&O Keski-Suomi

I&O Keski-Suomen hankkeen hankesuunnitelmaa on valmisteltu siltä pohjalta, että kokeilu kohdentuu **Toimiva kotihoito osioon**. Kts. hankejulistuksen mallinnus, liite 3.

Keski-Suomen hankkeessa tullaan korostamaan:

- **Tietojohtamista** eli data-analyyseihin pohjautuvaa kehittämistä ja päätöksentekoa sekä keskeisten mittareiden jatkuva seuranta
- **Henkilöstön osallistamista** oman työn kehittämiseen, esim. Lean ja/tai vastaavia jatkuvan kehityksen menetelmiä hyödyntäen
- **Johtamisjärjestelmän ja esimiestyöskentelyn kehittämistä ja tarvepohjaisen toimintamallin jalkautusta**
- **Hoitopolkujen sujuvoittamista** erityisesti rajapintayhteistyössä

Keski-Suomen hankkeessa keskeistä myös:

- **Määritellään yhdessä asiakkaiden, omaisten ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa** mitä on arvokas, hyvä kotihoito
- **Yksilöllisten tarpeiden huomioiminen:** mitä asiakas oikeasti tarvitsee arjessa pärjätäkseen (esim. ravitsemus ja lääkityskäytännöt)
- **Selvitetään miten asiakkaiden itsemääräämisoikeutta** voisi vahvistaa antamalla heille mahdollisuus valita mihin ja miten palveluaikaa käytetään
- **Tavoitteellisen ja kuntouttavan hoitotyön määrällinen ja laadullinen kehittäminen**
- **Palvelutarpeen arvioinnin ja palveluohjauksen kehittäminen**
- **Kotihoidon tarjoaminen ympärivuorokautisesti**
- **Keski-Suomen kotihoidon julkisen palvelulupauksen määrittely**
- **Perus- ja erityisosaamistarpeiden määrittely**

Hankesuunnitelma tarkentuu heinä-elokuun aikana.

LIITE 3. KOKEILU 2: TOIMIVA KOTIHOITO

Toimiva kotihoito - toimintamalli

Toimiva kotihoito toimintamalli hakee avointa yhteistyötä kotona asumisen mahdollistamiseksi:

1. Yhden maakunnan kaikki tai useimmat kunnat osallistuvat
2. Monitoimijainen toimintamalli sisältäen yksityisiä ja julkisia toimijoita sekä järjestöjä ym.

Kotihoito kokeilun tavoite

Luoda konkreettinen kotihoidon sisältöä kehittävä toimintamalli, joka turvaa ikäihmisen koto-na asu-misen sairaana ja toimintakykyrajoitteisena. Kotihoidon toimintamallin tavoitteena on lisätä asiakkaan ja hänen omaisensa turvallisuuden tunnetta ja luottamusta iäkkään omaan selviytymiseen kotona.

Toimivan kotihoidon peruselementit

Toimiva kotihoito muodostuu neljästä pääperiaatteesta: kotihoitoa on tarjolla vuorokauden ympäri, kotihoidon henkilöstö on osallisena oman työnsä kehittämisessä, sekä kuntouttava että akuuttitilanteiden toimintamalli on kehitetty ja käytössä.

Kotihoitoa on saatavilla 24/7.

- kotihoidon palvelua on tarvittaessa saatavilla kaikkina vuorokauden aikoina
- toiminnanohjaus

Kotihoidon henkilöstö osallistuu oman työnsä ja kotihoidon johtamisen kehittämiseen

- henkilöstöä osallistavat johtamisen mallit ovat käytössä (lean)
- kehitetään kotihoidon seurantamenetelmiä ja johdetaan vaikuttavia prosesseja
- lähijohtajien roolin korostaminen
- työvuorojen joustavat muotoilut (esim. 10-12 tunnin vuorot, vrt. Helsingin kokeilu)
- yhden hengen käynnit vai kahden eri ammattiryhmän käynnit asiakkaalla
- työtekniikat ja työterveys- ja työturvallisuus kotioloissa
- moniammatilliset tiimit kotihoidon tukena
- hallinnollisen työn, hoitovälineiden ym. logistiikka
- yhteistyön tavat muiden toimijoiden kanssa, iäkkäiden asiakkaiden yksinäisyyden lievittäminen
- koulutus ja neuvonta, verkostoituminen

Kuntouttavat toimintamallit on otettu laajasti käyttöön

- tehostettu kuntoutus sairaalahoidon jälkeen, vrt. EKSOTEn kotikuntoutus
- erityinen kuntoutustiimi
- fysioterapia ja kuntoutushenkilöstökonsultaatiot ja yhteiskäynnit, koulutus
- yhteistyö muiden kuntoutumistoimijoiden kanssa alueella
- Kela, veteraanien kotihoito, yksityinen kotihoito, ym.
- Kotouttaja sosiaalisen kuntoutuksen edistäjänä (vrt. EKSOTE arjen olohuone)

Akuuttitilanteiden toimintamalli määritelty ja käytössä

- lääkärikonsultaatio oltava mahdollista ja saatavilla 24/7
- yhteiset tietojärjestelmät
- kotihoidon vertaistukipuhelin
- ensihoitoyhteistyö
- sairaalayhteistyö - kotiinottovalmius
- sosiaalipäivystys - terveydenhuollon päivystys yhteistyö
- yhteys asiakas-/palveluohjaukseen 24/7?

- turvallisuusyhteistyö (Palo- ja pelastuslaitos)
- päivystys- ja sairaalakäynnit - hoitoketjujen seuranta
- kotisairaala, saattohoito
- päihde- ja mielenterveysasiakkaat (onko akuuttia vai jatkuvaa?) (2-hengen käynnit?)

Läpileikkaavat periaatteet kotihoidon kokeilussa (hankesuunnitelmassa otettava huomioon 1 tai useampi)

1. Palvelutarpeen arviointi - seuranta - päätökset (ellei KAAPO toimi kokeilualueella)
  - a. yhteiset arviointimenetelmät
  - b. asiakkuuden tunnistamisen, jatkamisen ja päättämisen menetelmät
  - c. kuntoutumisen mahdollisuuden tunnistaminen
  - d. ravitsemustila
2. Teknologiset ratkaisut
  - a. ml. toiminnanohjaus ellei ole keskitetyn asiakas-/palveluohjauksen vas-tuulla
  - b. geroteknologia
  - c. etsinnän tuki, turva ym. seurantarannekkeet
  - d. internet yhteys kotihoitoon
  - e. yhteiset tietojärjestelmät maakunnassa
  - f. omaishoidon tuen tekniikka (etäomaishoito)
  - g. muistisairaana kotona asumista tukevat tekniset ratkaisut
  - h. kehittämistyötä tarvitaan, käyttöönottokoulutus
3. Lääkityskäytännöt (apteekin lääkejakelu, farmaseuttipalvelu, osaaminen, lääkehaitto-jen tunnistaminen, työpaikkakoulutus)
  - a. kokonaislääkityksen arvioinnin toimintamalli (esim. Fimea, UEF)
  - b. apteekin annosjakelu
  - c. farmaseutin konsultaatio monilääkkeisillä
  - d. lääkkeiden kotiinkuljetus (Suomen posti ym).
  - e. yhteistyön muodot ja koulutus
4. Ravitsemuskäytännöt
  - a. iäkkään ravitsemuksen uusin tieto
  - b. ravitsemusterapeutin konsultaatiot, ravintoterapeutin arviot ateriapalvelu-jen tilauksista ja ravitsemuksen sisällöstä
  - c. yhteistyö ja koulutus

5. Saattohoito

- kotona asuminen mahdollisimman pitkään
- saattohoidon erikoisryhmä
- saattohoidon koulutus ja kuolevan kohtaaminen
- tiedonkulku
- työpaikkakoulutus

6. Asiakkaiden asumis- ja auttamisympäristöt (muutosagentti, KAAPPO, kunnat)

- yhteistyö YM:n IkäASKEn kanssa, muistikylät, perhehoitokylät
- yhteistyö VTKL:n korjausneuvonta
- yhteistyö Leader-toiminta, kylätalkkarit tuomassa kotiapua takaisin

